

A vezetés fogalma értelmezései

Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet

Vezetés fogalma, értelmezései

- ❑ A vezetés az emberi munka alapja
- ❑ Közös tevékenységek feltétele
- ❑ Állatvilág- beazonosítható vezetői szerepek
- ❑ A vezetés a társas tevékenységek és létformák szükségszerűsége
- ❑ A vezetés fogalma: a vezetés társadalmi, gazdasági és biológiai szükségszerűség, a közös létformák és tevékenységek alapja és feltétele.

A vezetés fejlődése története

❖ Klasszikus vezetési iskola (1880-1920)

- Tudományos vezetés
F.W. Taylor
- Igazgatástan
H. Fayol
- Bürokrácia elmélet
M. Wéber

(„Fordizmus”: Galamb József)

Henry FORD (1866-1947)

Klasszikus vezetési iskolák

- ***Tudományos vezetés (scientific management)***
- munkatanulmányozás
- mozdulat elemzés
- betanítás
- teljesítmény bérezés:
accord bérezés, bónusz
- „homo oeconomicus”
- normás, mérnök, technológus, karbantartó
- természetes és szisztematikus lustaság

Frederick Winslow TAYLOR (1856-1915)

Kiegészítés- Taylorhoz

Frank Bunker Gilbreth amerikai mérnök, a tudományos menedzsment egyik megalapozója, a mozdulatelemzés első alkalmazója.

A középiskola után kőművesként kezdett el dolgozni, majd építési vállalkozó lett.

Kőművesként egyszerűbb és gyorsabb falazási módszereket keresett. Feleségével éveken át vizsgálták a munkások (fizikai és szellemi munkások) munkastílusát, szokásait, hogy egyszerűbb módokat találjanak a munka elvégzésére.

I. világháború alatt az amerikai hadseregben szolgált, feladata az volt, hogy megtalálja a kisebb fegyverek gyorsabb és hatékonyabb szét- és összeszerelésének a módját.

Arra a következtetésre jutott, hogy a munkavégzési folyamat 17 alapmozdulat kombinációjából épül fel, amik 3 fő csoportba sorolhatók: megragadás, mozgatás, megtartás. Kutatásaihoz a munkások mozdulatait filmre is vette.

arra tanította a menedzsereket, hogy a munka elvégzésének a módját folyton kérdőjelezzék meg, és felhívta a figyelmet a folyamatos fejlesztés fontosságára.

Ő volt az első, aki azt javasolta, hogy a sebész mellett legyen egy ápolónő, aki a sebész kezébe adja a műszereket és eszközöket akkor, amikor arra a sebésznek az operáció közben szüksége van.

Klasszikus vezetési iskolák

- Igazgatástan: „Ipari és általános vezetés”
- rend, fegyelem
- hierarchia
- autokratikus vezetés
- a munkaerő állomány stabilitása
- paternalizmus
- Fayoli funkciók: tervezés – szervezés – parancsolás – koordinálás - ellenőrzés

Henry o Henri FAYOL (1841-1925)

Klasszikus vezetési iskolák

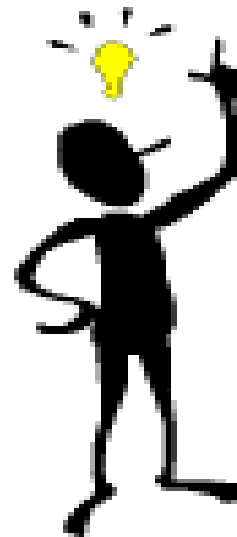

Max WEBER (1864 – 1920)

- Bürokrácia elmélet: „Gazdaság és társadalom” - az iroda szabályai
- stabilitás: nincs meglepetés, változás
- szabályszerűség - szabályok
- szakszerűség - szakképzettség: technokraták, bürokraták
- aktaszerűség - írásbeliség
- kiszámíthatóság - kapcsolatok,
szenvedélyek, érzelmek nélkül
- védelmet nyújt az egyéni és társadalmi önkény ellen.

Alapvető vezetési iskolák

- Human relations
- Hawthorne-i kísérletek
- A fizikai paraméterek hatása a teljesítményre

- A tudósok agya világosodott meg

Alapvető vezetési iskolák

George Elton MAYO (1880-1949)

- Elton Mayo: „Emberi viszonyok tana iskola”
- csoportviszonyok szerepe a termelésben
- emberi tényezők: érzések, érzelmek, attitűdök, értékek
- elégedettségi vizsgálatok
- informális csoportok: informális vezetők
- a szervezet alapegységei a csoportok és nem az egyének

Alapvető vezetési iskolák

- A racionalitás irányzatai
- vezetési módszerek - Management by
 - társadalmi rendszerek - Barnard
 - Maynard
- kontingencia (szituáció) elmélet: technológia, nagyság, környezet
 - - Galbraith
 - - Fiedler
- intézményi (institucionalista) elmélet
- populáris ökológia - evolúciós elmélet

Alapvető vezetési iskolák

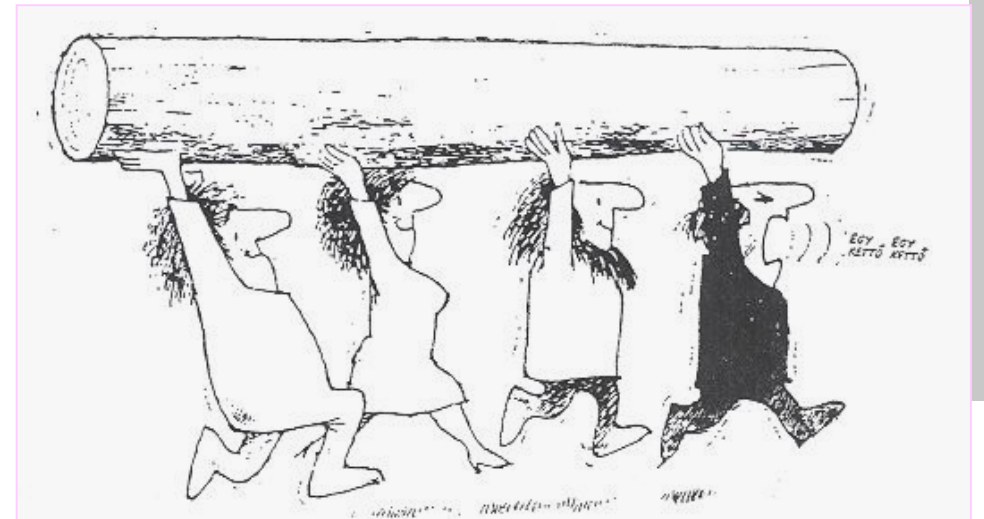
- **Humanisztikus irányzatok**
- X, Y elmélet McGregor
- magatartástudományi irányzat Lewin
- motivációs elméletek
 - Maslow
 - Herzberg
- korlátozott racionalitás
döntéseméleti irányzatok
 - Simon
- Leadership elméletek

Vezetés fogalma, értelmezései

- A vezetői munka jellemzői
 - Tudatos
 - Tervszerű
 - Spontán
 - Szituáció függő
 - Változó
 - Empirikus

Vezetés fogalma, értelmezései

- ❑ Van-e különbség a vezető és a menedzser között?
- ❑ A vezető és a „manager” relációs viszonya: nem minden menedzser vezető, de minden vezető menedzser
- ❑ A manage, manager angol szavak jelentései
- ❑ A vezető, vezetés magyar értelmezései
- ❑ A leader is vezető!?

Vezetés fogalma, értelmezései

- ❑ A vezető az, aki dönt és rendelkezik a döntés végrehajtásához szükséges kompetenciákkal.
- ❑ Irányítja azt a folyamatot, amelyben a szervezet realizálja céljait, megteremti a tevékenységek külső-belső összhangját.

Vezetés fogalma, értelmezései

- A vezetési feladatokat befolyásoló tényezők:
 - Szakmai tevékenység
 - Szervezeti jellemzők (méret, működési forma)
 - Szervezet jellegzetes kultúrája
 - Vezetési szintek
 - A vezető személyisége (kor, nem, végzettség)

Vezetés fogalma, értelmezései

□ A vezetési feladatok Fayol-i csoportosítása

- Tervezés
- Szervezés
- Közvetlen irányítás (parancsnoklás)
- Koordinálás
- Ellenőrzés

Vezetés fogalma, értelmezései

- Alapvető vezetési feladatok (logikai sorrend)
- Kommunikáció
- Információmenedzsment
- Tervezés
- Döntés
- Döntésvégrehajtás (rendelkezés)
- Szervezés (koordináció)
- Ellenőrzés

Vezetés fogalma, értelmezései

1. Szervezetmenedzsment vizsgálatok	2. Emberi erőforrás menedzsment vizsgálatok	3. Folyamatmenedzsment vizsgálatok
1. Szervezeti formák és a vezetési feladatok	2.1. Motiváció	3.1. Tervezés, mint vezetői tevékenység
2. Szervezetfejlesztés	2.2. Konfliktusmenedzsment	3.2. Döntés
1.3. Szervezeti kommunikáció	2.3. Emberi erőforrás tervezés, szervezés	3.3. Döntésvégrehajtás, rendelkezés
1.4. Információmenedzsment	2.4. Munkaerő kiválasztás	3.4. Szervezés
1.5. Szervezeti kultúra	2.5. Kompetenciovizsgálatok	3.5. Logisztikai menedzsment
1.6. Csoportmenedzsment	2.6. Teljesítményértékelés	3.6. Ellenőrzés
1.7. Vezetés struktúra és hierarchia vizsgálata	2.7. Emberi erőforrás fejlesztés	3.7. Minőségmenedzsment
1.8. Változásmenedzsment	2.8. Karriermenedzsment	3.8. Időgazdálkodás
1.9. Innováció menedzsment	2.9. Esélyegyenlőségi menedzsment	3.9. Biztonságmenedzsment

Vezetés fogalma, értelmezései

- Tanulható-e a vezetés
- A választ meghatározza a társadalmi gazdasági fejlődés:
- Európai fejlődés- európai gondolkodásmód
- Amerikai fejlődés- amerikai gondolkodásmód
- Si fueris Romae, Romano vivite more!- Ha Rómában vagy, tégy úgy, ahogy a rómaiak.

Vezetés fogalma, értelmezései

- Európai fejlődés sajátosságai
- Születési előjogok- Arisztotelész
- Származás- kiválasztás- alkalmassá tétel- próba-bölcsesség
- Szerves fejlődés: feudalizmus- kapitalizmus
- Arisztokrácia- bankár, gyártulajdonos
- A tulajdonosi és vezetői szerep nem válik szét

Vezetés fogalma, értelmezései

- „Arisztokratikus preformizmus”
 - Európai fejlődés következménye
 - Arisztokratikus: vezetőnek születni kell
 - Preformizmus: az öröklött genetikai diszpozíciók a meghatározóak
 - A vezetés nem önálló szakma
 - Elsődleges: a szakmai képzettség
 - Másodlagos: a tapasztalat szerzés

Vezetés fogalma, értelmezései

- Az amerikai fejlődés sajátosságai:
 - Korlátlan gazdasági lehetőségek
 - Rendkívül gyors, látványos fejlődés
 - Nincsenek társadalmi- gazdasági előzmények
 - Nagy tömegű szakképzetlen munkaerő
 - Szervezési igény: leegyszerűsíteni a munkafeladatokat
 - A tulajdonosok nem vesznek részt a vállalatok irányításában
 - A vezetők fizetett alkalmazottak

Vezetés fogalma, értelmezései

- „Funkcionális demokratizmus”
- Funkcionális: sokféle vezetési feladat
- Demokratizmus: mindenki megtalálhatja a kompetenciáinak megfelelőt
- Az amerikai fejlődés következménye
- A vezetés megtanulható
- A vezetés szakma és tudomány
- A vezetői és a tulajdonosi réteg szétválik
- Menedzser kapitalizmus